

گزارش یک
زهرا چیدری

زیر پا گذاشتن حقوق شهروندی خانم‌ها در شهر زیرزمینی

سوار شدن آقایان در بخش ویژه خانم‌ها در مترو موجب آزار و سلب حقوق شهروندی بانوان می‌شود

سر و صدای قطار تمام فضای ایستگاه را پر می‌کند. مترو با سر و صدای زیاد سرانجام توقف می‌کند و آرام می‌گیرد تا خیل مسافران منتظر برای رسیدن به مقصدشان سوار آن شوند. ساعت ۸ صبح است و دریای جمعیت مسافران در ایستگاه موج می‌زند. با ایستادن قطار صدای مسئول پیچ در ایستگاه در فضا می‌پیچد «ابتدا و انتهای قطار متعلق به ویژه خانم‌هاست لطفاً آقایان در این بخش سوار قطار نشوند» اما انگار کسی گوشش به این تذکر بدهکار نیست! در این ساعت صبح و شلوغی قطار، تعداد قابل توجهی از آقایان بدون توجه به هشدارها و حتی علائمی که بخش ویژه خانم‌ها را مشخص کرده است، خانم‌ها را کنار می‌زنند و در بخش ویژه خانم‌ها، سوار مترو می‌شوند. بخشی از صندلی‌های بخش ویژه خانم‌ها در مترو هم در اشغال آقایان است. آن هم در شرایطی که خود خانم‌ها ناگزیر بایستند! در بین مسافران خانم‌های مسن یا بیمار هم دیده می‌شود. پیرزنی که در گوشه‌ای از واگن ایستاده است. بخش مختلط رسیدن به مقصد دوام بیابد. کمی آن سو تر هم خانمی فرزند شیرخوارش را در آغوش گرفته و در گوشه‌ای ایستاده است اما با تمام اینها انگار هیچ یک از آقایانی که روی صندلی‌های مترو نشسته‌اند تمایلی ندارند جای‌شان را با خانم‌ها درازای فرزند شیرخوار عوض کنند! حضور آقایان در واگن ویژه خانم‌ها در حالی است که بقیه واگن‌های قطار هم برای آقایان و هم برای خانم‌هاست. بخش مختلط مترو و پنج واگن را شامل می‌شود و به‌طور یقین فضای بیشتری در اختیار آقایان قرار می‌دهد. از سوی دیگر سوار شدن آقایان در بخش ویژه خانم‌ها در مترو موجب می‌شود حقوق شهروندی خانم‌ها زیر سؤال برود. به همین خاطر اگر پای درددل خانم‌هایی که ناگزیر بند هر روز چند مرتبه از مترو استفاده کنند بنشینید، متوجه خواهید شد اغلب آنها تأکید دارند

حضور آقایان در واگن خانم‌ها باعث مزاحمت برای آنها می‌شود. با وجود این برخی از آقایان بی‌توجه به این خواسته خانم‌ها در بخش ویژه خانم‌ها در مترو سوار می‌شوند و از همه جالب‌تر اینکه حراست مترو هم کاری به کار این بی‌قانونی ندارد. محبیه با یکم حجاب فرقی نمی‌کند، تقریباً غالب خانم‌ها دوست ندارند در ساعت شلوغی مترو و در شرایطی که ازدحام جمعیت بالایی در داخل واگن‌های مترو وجود دارد یک آقا وارد واگن ویژه خانم‌ها شود، حالا چه مسافر باشد و دستفروش، به همین خاطر هم خیلی وقت‌ها بین خانم‌ها و آقایانی که وارد واگن خانم‌ها می‌شوند درگیری و بحث‌بلا می‌گیرد. گاهی وقت‌ها این ماجراها پای حراست مترو راهم به قضیه باز می‌کند، اخیراً هم به نظر می‌رسد ورود آقایان به واگن خانم‌ها در مترو جدی‌تر از قبل شده است؛ آقایانی که به صورت آگاهانه وارد بخش ویژه خانم‌ها می‌شوند و وقتی با اعتراض خانم‌ها مواجه می‌شوند خطاب به آنها می‌گویند «چرا شما در بخش آقایان سوار می‌شوید، ما هم می‌خواهیم در بخش خانم‌ها سوار شویم!» اما بیگری‌ها از روابط عمومی متروی تهران حاکی از این است که اصلاً چیزی به نام واگن آقایان وجود ندارد. یک و نیم واگن ابتدایی قطار از هر طرف ویژه بانوان است و چهار واگن دیگر از مجموع هفت واگن قطار، عمومی.

ساعت ۸ صبح و اوج شلوغی
ساعت ۸ صبح است جمعیت زیادی در ایستگاه مترو ایستاده‌اند. سنی می‌کند خودم رازم موج جمعیت نجات دهم و راهم را به سمت بخش خانم‌ها در انتهای سالن باز کنم. به سستی به بخش خانم‌ها در انتهای سالن می‌رسم. در روی زمین با خط درشت نوشته شده است «واگن ویژه خانم‌ها»، روی دیوار هم با علائم بخش ویژه خانم‌ها مشخص شده است و وقتی هم که مترو در ایستگاه توقف می‌کند، در روی واگن‌های مترو در بخش خانم‌ها علامت ویژه بانوان و نوشتار آن به چشم

می‌خورد، به بیان دیگر همه چیز روشن و واضح است که این بخش از مترو مخصوص خانم‌هاست و آقایان نباید در این قسمت سوار شوند، اما باز هم وقتی به قسمت ویژه خانم‌ها می‌روم چند تا آقا در آنجا حضور دارند و به تعدادشان هم افزوده می‌شود. وقتی قطار در ایستگاه توقف می‌کند، این چند آقا جلوتر از خانم‌ها سوار قطار می‌شوند. چند نفر به آنها اعتراض و چند نفر دیگر هم سکوت می‌کنند. در شلوغی ساعات اولیه صبح در مترو حضور آقایان در بین جمعیت خانم‌ها باعث شده است آنها احساس معذب بودن و عدم امنیت داشته باشند، حتی در داخل مترو هم در بخش خانم‌ها، پوسته‌هایی به دیوار چسبانده شده است که درباره ورود آقایان به بخش خانم‌ها در مترو تذکر می‌دهد و به نوعی در تلاش است این معذب بودن سلب آرامش و امنیت روانی خانم‌ها در شلوغی مترو در کنار آقایانی که اصرار دارند از این بخش از مترو استفاده کنند را به

مدیرعامل شرکت بهره‌برداری متروی تهران درباره برنامه‌هایش در خصوص ورود آقایان به داخل واگن‌های بانوان اینطور توضیح داده بود: «لازم است از ایجاد فضای ملتهد و متنشج اجتماعی دور باشییم و از طریق فرهنگ‌سازی اقدام کنیم و با برنامه‌های ایجابی، فراوانی ورود آقایان به داخل واگن‌های بانوان را کاهش دهیم. همچنین پلیس به عنوان ضابط عام می‌تواند و موظف است در این خصوص ورود داشته باشد»

نمایش بگذارد، با وجود این برخی از مسافران آقایانگار به هیچ کدام از این مسائل اهمیتی نمی‌دهند و کار خودشان را می‌کنند.

ساعت ۱۲ ظهر و تلاش خانم‌ها برای احقاق حقوق‌شان

ساعت ۱۲ و نزدیک ظهر است، مترو خلوت‌تر به نظر می‌رسد، هم در بخش خانم‌ها و هم در بخش عمومی اما باز هم برخی از آقایان ترجیح می‌دهند به جای حضور در بخش عمومی مترو در واگن خانم‌ها سوار شوند. نیمی از صندلی‌های واگن خانم‌ها در اشغال آقایان است! سه دختر جوان که چندان محبیه هم نیستند، با ورود به مترو به سمت آقایانی که روی صندلی‌ها نشسته‌اند، می‌روند و با تندی از آنها می‌خواهند از روی صندلی‌ها بلند شوند تا آنها بنشینند، یکی دو نفر از آقایان سریع از جای‌شان بلند می‌شوند و صندلی‌شان را به آنها می‌دهند، اما یکی دو نفر دیگر در برابر این ماجرا مقاومت دارند و می‌گویند «مگر شما در بخش آقایان سوار مترو نمی‌شوید، روی صندلی آنها نمی‌نشینید». دهیم، همچنین پلیس به عنوان ضابط عام می‌تواند و سرانجام خانم‌ها موفق می‌شوند لاف‌ل آقایان را از روی صندلی‌ها بلند کنند و سر جای‌شان بنشینند.

ورود دستفروش آقا به واگن شلوغ خانم‌ها

ساعت ۵ بعد از ظهر است و دوباره اوج شلوغی مترو دیده می‌شود. واگن خانم‌ها پر است از خانم‌هایی که به زور خودشان را در داخل مترو جا داده‌اند. در همین حین صدای دستفروش آقا به گوش می‌رسد که در حال تبلیغ کالای خود است. صدای اعتراض خانم‌ها بلند می‌شود که در این شلوغی و در این ساعت از روز چرا دستفروش آقا وارد واگن خانم‌ها شده است! در ایستگاه دروازه دولت از قطار پیاده می‌شوم اما خبری از حراست مترو نیست تا از او بخواهم مانع ورود دستفروش و مسافران آقا به واگن‌های خانم‌ها شود. تمام این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که مراد ماه امسال مهدی شایسته‌اصل، مدیرعامل شرکت بهره‌برداری متروی تهران با تأکید

لایحه حمایت از زنان به زودی به صحن مجلس می‌آید

گزارش ۲
کبری فرشیچی

لایحه حمایت از زنان در برابر خشونت یکسای از مناقشه بر انگیز ترین لایحه‌هایی است که تاکنون در حوزه زنان و خانواده مورد واکاوی قرار گرفته است. عمر این لایحه به دولت دهم بازمی‌گردد و طی سال‌های گذشته در مجالس و دولت‌های گوناگون دست به دست شده و حتی با اصلاحاتی از سوی قوه قضائیه- در زمان ریاست آیت‌الله رئیسی در این قوه- مواجه شد. در نهایت با چند بار تغییر اسم، این لایحه از سوی دولت دوازدهم به مجلس بازگردانده شد تا در نهایت تصویب و ابلاغ شود. با وجود این مدت‌ها بود که از لایحه حمایت از زنان خبری نبود و معلوم نبود قرار است سرنوشت این لایحه چه شود. هر گاه هم از مسئولان دولتی یا از مجلسی‌ها سراغ این لایحه گرفته می‌شد، صحبت از این بود که این لایحه در کمیسیون تخصصی در مجلس شورای اسلامی در حال بررسی است! حالاً انگار این بررسی‌ها بالاخره به نتیجه رسیده است و آخرین اخبار از تصویب این لایحه در کمیسیون

اجتماعی مجلس شورای اسلامی حکایت دارد. انطور که سید کریم حسینی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس خبر داده است این لایحه توسط کمیته تخصصی زنان و خانواده مجلس مورد بحث و بررسی قرار گرفت. به گفته وی، لایحه حمایت از زنان در چندین نوبت بین کمیسیون و کمیته تخصصی رد و بدل شد و تک تک مواد آن که بیش از ۵۰ ماده دارد، به علاوه تبصره‌های آن مورد بررسی قرار گرفت. عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی در ادامه تصریح کرد: «عنوان لایحه نیز به این شکل شد که «حمایت از زنان» است و در واقع حمایت به معنای عام کلمه اعم از جزئیات وقایعی که ممکن است بانوان در تمامی سنین، مراحل زندگی، فضای اداری و خانواده با آن روبه‌رو شوند که مورد بررسی قرار گرفت که به چه شکلی می‌توانیم قوانینی را که در گذشته وجود داشته است برای حمایت از زنان تقویت کنیم و هم اینکه چنانچه نقصی در برخی از قوانین وجود داشته است، اصلاح شود.»

یادآور شد: «برخی از قوانین ممکن است بر اساس میزان جزای آنها در حدی نباشد که بتواند بازدارنده باشد که این موارد تشدید و قرار بر این شد که اگر به هر شکلی حرمت و شخصیت بانوان مورد حمله قرار بگیرد، در برابر آنها این قوانین مصوب شوند.»

حال انطور که حسینی گفته، مقرر شده است در فاصله کوتاهی نیز این لایحه در صحن علنی مجلس شورای اسلامی مورد بررسی قرار گیرد.

باید ببینیم این مدت کوتاهی که این عضو کمیسیون اجتماعی مجلس از آن سخن می‌گوید، چقدر طول خواهد کشید و آیا بالاخره سرنوشت تنها لایحه قانون مخصوص زنان در کشورمان به سرانجام خوشی خواهد رسید و بانوان کشورمان سرانجام صاحب قانونی خواهند شد که از آنها در برابر خشونت؛ چه خشونت‌های خانگی و خشونت‌های اجتماعی حمایت کند. اگر چه همین حالا هم حمایت‌های قانونی از زنان وجود دارد اما قانون مختص زنان نداریم و در صورت تصویب و ابلاغ این قانون گام بزرگی در حوزه حمایت از زنان برداشته می‌شود.

ورود آقایان به واگن مخصوص بانوان موجب ایجاد مزاحمت و سلب حقوق شهروندی بانوان می‌شود - عکس‌نظر: بابایی / ایانا

وبترین

داستان تغییر نگرش وایدئولوژی یک زن

کتاب «شوهر عزیز من» نوشته فریبا کلهر، روایت زندگی زنی است که با تورور همسر خود که استاد اخراجی دانشگاه است، مواجه می‌شود. پس از آن داستان به شرح تغییر ایدئولوژی‌ها و نگرش این زن در طول سال‌های پس از دهه ۶۰ می‌پردازد. رمان «شوهر عزیز من» کتابی است با موضوعات اجتماعی همچون ازدواج در دهه ۶۰ و اتفاقات زمان جنگ و اعزام رزمندگان به جبهه‌ها در آن بیان شده. همچنین موضوعاتی درباره آسیب‌های اجتماعی مربوط به این مسائل به خوبی در داستان گنجانده شده است. فریبا کلهر در این رمان به طور مشخص به حال و هوای شخصیت‌هایش در دهه‌های پس و پیش از انقلاب می‌پردازد. مسائل سیاسی، اجتماعی و عشق در رمان توأم است و دغدغه‌هایی مانند رابطه عشق، سیاست و تأثیر مسائل اجتماعی بر انسان‌ها را در وقایع سال‌های اخیر ایران طرح کرده است.

کلهر خود درباره این رمان می‌گوید: در رمان «شوهر عزیز من» «گره خوردن زندگی اجتماعی با زندگی عاطفی را می‌بینیم که ماجرای آن در ۱۰ سال اول انقلاب، یعنی سال‌های ۵۰ تا ۶۰ روایت می‌شود. در «شوهر عزیز من» موضوعاتی مانند ازدواج‌های آن زمان با مسائل جنگ مانند چگونگی جبهه رفتن‌ها یا سوءاستفاده‌های اجتماعی برخی‌ها در بست خود و در نهایت تأثیر کلی برخی رویدادها بر روابط و مناسبات انسانی در قالب قصه آمده است.

در بخش‌هایی از کتاب «شوهر عزیز من» می‌خوانیم: رفته رفته حمام و دوش را روی یک خوراک تهیه‌ایم باز کردیم، اما مگر تنهایی من یک کف دست شامپو بود که الکی کف کند و شسته شود و برود توی فاضلاب؟ خوبیده‌ام. در آپارتمانی اجاره‌ای در تورنتو. در طبقه سسی و چهارم. در آپارتمانی که از پنجره‌های بزرگش می‌توانم اووووه تا آخر شهر را ببینم و انقدر به آسمان نزدیک باشم که اگر دستم را دراز کنم، گل‌های زرباری سرانگشت‌هایم را لمس می‌کنم. می‌گویم: «ته» اما سهراب دست‌بردار نیست، می‌گوید: «مهلت امتداداری به پایان رسیده» و من باز هم زنجیر را به او نمی‌دهم.

روی خط زنان

برپایی بازار چه خوداشتغالی زنان سرپرست خانوار و معلولان در مترو
مدیرعامل شرکت بهره‌برداری متروی تهران با اشاره به مأموریت شهرداری تهران در خصوص توانمندسازی و کمک به معیشت پایدار زنان سرپرست خانوار گفت: بازارچه‌های خوداشتغالی زنان سرپرست و افراد دارای معلولیت با همکاری اداره کل بانوان شهرداری تهران و معاونت امور فرهنگی و اجتماعی شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه در ایستگاه‌های منتخب ایجاد شده است. این بازارچه در ایستگاه‌های میدان صنعت، میدان آزادی، امام خمینی (ره) و تجریش از سه‌شنبه ۱۲۲ آذرماه تا پنجم دی ماه برپاست.

کاهش ۳۵ درصدی ازدواج و افزایش ۴۰ درصدی طلاق در دهه گذشته
کاظم فروتن، دبیر ستاد ملی جمعیت می‌گوید: در سال ۱۳۹۰ تعداد ازدواج ۸۷۴ هزار بود که این رقم در سال ۱۴۰۰ به ۵۷۰ هزار کاهش پیدا کرد. تعداد طلاق در سال ۹۹ حدود ۴۳۳ هزار عدد بود که در سال ۱۴۰۰ این عدد به ۲۰۰ هزار افزایش یافت. نرخ باروری در سال ۱۳۹۰، ۱۷۹۱ بود که در سال ۱۴۰۰ به ۱۶۵۱ رسید.

ایران ظرفیت ۲۵ میلیون نفر جمعیت را دارد
محمداسماعیل اکبری، مشاور عالی وزیر کشور در امور جمعیت گفت: کاهش جمعیت سیاست فرامسوثری است. سالانه حدود ۵۳۰ هزار مورد سقط جنین عمدی در کشور رخ می‌دهد. ایران ظرفیت ۲۵۰ میلیون نفر جمعیت را دارد اما افزایش جمعیت فقط با افزایش مراکز نابوری میسر نمی‌شود و دختران باید در سن ۲۰ سالگی ازدواج کنند و فرزند بیاورند.